РЪКОВОДСТВО ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКЛАД ЗА ПОЛИТИКАТА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ГОЛЕМИ АВАРИИ И ВЪВЕЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА МЕРКИТЕ ЗА БЕЗОПАСНОСТ

Предговор

Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях е издадена на основание на чл. 104 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Тя транспонира Директивата 96/82/ЕС - Севезо II и изменящата я Директива 2003/105/ЕС. Основната цел на наредбата е контролът на риска от големи аварии и ограничаването на последствията от тях.

Съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата, предприятията, където са разположени определени количества опасни химични вещества, се класифицират като "предприятия с нисък рисков потенциал" или "предприятия с висок рисков потенциал" в зависимост от наличните количества опасни химични вещества или от капацитета на съоръженията. Операторите на предприятия, класифицирани като "предприятия с нисък рисков потенциал" са задължени да изготвят и предадат в Министерство на околната среда и водите (МОСВ) доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА). Той съдържа информация за средствата и управленските структури, гарантиращи безопасната експлоатация на предприятието и съоръжението чрез система за управление на мерките за безопасност (СУМБ). В Приложение № 3 на Наредбата са посочени критериите за изготвяне на ДППГА и СУМБ. Операторите на предприятия, класифицирани като "предприятия с висок рисков потенциал" са задължени да включат ДППГА в изготвяния от тях доклад за безопасност (ДБ). Операторите на предприятия, класифицирани като "предприятия с нисък рисков потенциал" не са задължени да изготвят доклад за безопасност.

Целта на настоящето ръководство е да подпомогне, както българските власти, така и операторите при спазването на изискванията на ЗООС и Наредбата в частта им за изготвяне и оценка на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии и системите за управление на мерките за безопасност. Посочени са конкретни примери за ДППГА и СУМБ, както и указания и препоръки за изготвянето им. В някои случаи изготвянето на ДППГА за дадено предприятие може да изисква отчитането на специфични обстоятелства, непредвидени в този документ.

I. Разработване на доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА)

Операторът е задължен да изготви и предаде в МОСВ документ, който официално да отразява политиката му за предотвратяване на големи аварии в предприятието и системата от мерки за безопасност, които гарантират прилагането на тази политика. Първата част от ДППГА трябва да съдържа официално изявление на ръководството на предприятието, потвърждаващо ангажимента им по отношение на безопасната експлоатация на предприятието и същият трябва да бъде подписан и подпечатан от ръководството на предприятието. Могат да бъдат поставени и други цели като напр. намаляването на риска от големи аварии, както и ограничаването на последствията от тях върху работещите в предприятието, населението и околната среда в района около предприятието. В това изявление трябва да се посочат и конкретните мерки, които операторът трябва да предприеме и ще предприеме с цел намаляване на риска от големи аварии и опазване живота и здравето на хората и околната среда, както и да декларира, че политиката за предотвратяване на големи аварии ще се прилага чрез СУМБ, както и, че прилагането й е задължение на всички работещи в предприятието, включително и на наети от оператора фирми-подизпълнители, като е желателно да се цитират вътрешноведомствени документи, в които това задължение е залегнало /длъжностни характеристики, инструкции за работа и т.н./. В Приложение 1 е даден пример за подобен документ. Този документ, както и целият ДППГА трябва да е пропорционален на риска от голяма авария в предприятието, т.е. за малки складови съоръжения, за които е доказано, че рискът от голяма авария, застрашаваща живота и здравето на хората и състоянието на околната среда е нисък, изявлението за политиката за предотвратяване на големи аварии може да е с обем 1 - 2 страници, докато за голямо предприятие със сложно производство, голям брой работници или повишен риск от големи аварии то може да е значително по-голямо.

II. Системата за управление на мерките за безопасност е неразделна част от доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии. Тя трябва да включва тази част от общото управление, която обхваща организационната структура, отговорностите, процедурите, процесите и ресурсите, които гарантират прилагането на политиката за предотвратяване на големи аварии;

Статистическият анализ на големите аварии, възникнали в България и ЕС показва, че при повече от три четвърти от възникналите аварии, най-често управленски грешки са причина за възникване на аварии. Очевидно е, че безопасната експлоатация на едно предприятие зависи от цялостното му управление. В рамките на тази обща управленска система, безопасната експлоатация на предприятието изисква прилагането на система от административни структури, отговорности и процедури, отчитайки съответните налични средства и технологични решения. Тази система е позната като система за управление на мерките за безопасност (СУМБ).

Всяка система за управление на мерките за безопасност е съществена част от общата управленска система на предприятието, която на свой ред може да зависи от управленската система, разработвана за по-голяма организационна единица, като компания или група от компании. Подходът на прилагане на СУМБ ще бъде различен за различните предприятия. Той трябва да отразява общата система на управление, както и традициите в областта на спазването на безопасни и здравословни условия на труд и технологичната дисциплина и опазването на околната среда.

Системата за управление на мерките за безопасност може също така да бъде обединена в една по-обща система за управление. Тази цялостна система включва и осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд на работниците, опазването на околната среда, осигуряването на качество на продукцията и т.н. Разработването на система за управление на мерките за безопасност е възможно да стане и чрез разширяване на обхвата на съществуващата вече система за управление. За тази цел операторът трябва да докаже на компетентния орган, че системата за управление, която прилага е работеща, контролира риска от възникване на големи аварии и отговаря на изискванията на българското законодателство. Има разработени стандарти на ISO – серията стандарти ISO 18 000. Независимо, че има различни термини и дефиниции, възприето е разбирането, че управлението на всяка мащабна дейност се основава на идеята за “управленски цикъл”. Този цикъл се състои от няколко етапа: съгласуване на целите; съставяне на план за постигане на тази цели, планиране на дейностите по изпълнението на този план; извършване на тези дейности, проверка оценка на съответствието на постигнатите резултати с първоначално планираните цели и като последна стъпка, затваряща цикъла, планиране и предприемане на корективни действия. Управлението на мерките за безопасност не прави изключение по

отношение на този основен принцип. Освен проверка на адекватността на системата за управление на мерките за безопасност и на проблемите, с които тя се занимава, от съществено значение е механизма, по който се прилага системата и наличието на пълен, "затворен" управленски цикъл, гарантиращ непрекъснат контрол над риска от големи аварии.

Настоящето ръководство описва седем основни елемента, които трябва да бъдат включени в системата за управление на мерките за безопасност, така както те са определени в Приложение № 3 на Наредбата. Те не описват цялата система за управление на мерките за безопасност, тъй като една такава система ще включва и други аспекти на безопасността, различни от опасностите от големи аварии. Тези аспекти ще трябва да отразяват административната структура и спецификата на дадено предприятие. Задължение на оператора е да обедини всичките седем елемента в една система, включително мониторинг, одит и контрол и управление на технологичните процеси, които са съществени компоненти на тази система. Съответните раздели на този документ разясняват необходимостта от независимост на оперативното звено от хората, които извършват одит и проверка на системата за управление на мерките за безопасност. Задължение на оператора е да осигури условия за независимост на органите и лицата, които ще провеждат одита и проверката /външни експерти или фирми, вътрешноведомствен контрол и т.н./.

Контролът, провеждан от компетентните органи съгласно член 113 на ЗООС не отменя отговорността на оператора да осигурява провеждането на мониторинг, одит и проверка на системата за управление на мерките за безопасност.

1. Организация и персонал

- ***Организация и персонал*** *– роля и задачи на персонала, отговорен за осигуряването на безопасната експлоатация на предприятието или съоръжението на всички административни нива. Определяне на необходимостта от обучение на този персонал и осигуряването на това обучение. Определяне отговорностите на служителите и подизпълнителите (при наличие на такива по отношение на безопасната експлоатация на предприятието.*

Общата цел на този елемент от системата за управление на мерките за безопасност е да покаже, че:

- Организационната структура на предприятието трябва да е съобразена с целта на Наредбата - да ограничи риска от големи аварии и последствията от тях за хората и околната среда.
- Работниците в предприятието да са запознати с наличието на риск от възникването от голяма авария, да са наясно със задълженията си,

целящи намаляването на този риск и да са получили съответното обучение.

В тази част на Доклада за политиката по предотвратяване на големи аварии (ДППГА) се включва общо описание на организацията в предприятието и подробна информация за преките задължения на персонала, ангажиран с безопасността на всички нива на организация. Желателно е да се приложи органиграма на предприятието с кратко описание на задълженията на персонала по отношение на предотвратяването на аварии или действия по време на авария на всички нива. Операторът трябва да определи необходимите умения и способности за този персонал, както и да осигури възможности за тяхното придобиване чрез съответното обучение, както и да осигури нужните ресурси. Ролята, отговорността, подотчетността, правомощията и взаимовръзката на целия персонал, който управлява, изпълнява или проверява работата по отношение на безопасността трябва да бъдат дефинирани, особено по отношение на персонала, който е отговорен за:

- доставка на ресурси, включително и човешки ресурси, за разработването и прилагане на система за управление на мерките за безопасност;
- дейности за осигуряване на повишено внимание от страна на персонала по отношение на рисковете в съответствие с политиката на оператора за предотвратяване на големи аварии;
- идентифициране, документиране и последващи дейности по коригиране и усъвършенствуване на тази политика;
- контрол при извънредни ситуации, включително аварии;
- идентифициране на потребностите от обучение, осигуряване на обучението и оценка на неговата ефективност;
- координиране изпълнението на системата за управление на мерките за безопасност и докладване пред ръководството на предприятието.

Операторът трябва да осигури ангажираността на персонала на предприятието, а където е уместно и ангажираност на страните по договора (подизпълнителите) или други присъстващи в предприятието по отношение на политиката за безопасност и нейното прилагане. По-конкретно, операторът трябва да гарантира, че подизпълнителите ще получат необходимата информация и обучение, за да могат да осъзнаят рисковете и да удовлетворят изискванията на политиката на безопасност.

2. Идентифициране и оценка на риска от големи аварии - *приемане и прилагане на процедури за систематично идентифициране на опасностите от възникване на големи аварии при нормална експлоатация на съоръженията, при анормални режими на работа или при нарушения на технологичния режим, както и методики и процедури за оценка на вероятността от възникването им и оценка на последствията от тях.*

Операторът трябва да разработи и приложи процедури за систематично идентифициране и оценка на риска от големи аварии и от веществата и материалите, които се използват в предприятието и от технологичните процеси. Използваните процедури за идентифициране и оценка на риска трябва да бъдат официални, систематични и обективни. Необходими са също така систематични процедури за определяне на мерки, както за предотвратяване на аварии, така и за ограничаване на техните последствия.

Подробното описание на процедурите за идентифициране и оценка на риска не влиза в обхвата на това ръководство. Системата за управление на мерките за безопасност трябва да съдържа и оценка на необходимите умения и знания на персонала, а където това е необходимо и оценка на необходимостта от ангажиране на външни експерти, за да се осигурят необходимият опит и теоретични и практични знания за разработването и прилагането на подходящи процедури.

Идентифициране и оценка на риска в предприятието трябва да се извърши на всички нива на предприятието, като се започне от изготвянето на проекта на предприятието до спирането му от експлоатация, включително:

- потенциални рискове, произтичащи от или идентифицирани по време на дейностите по планиране, проектиране, организиране, разработка, конструиране, пускане в експлоатация и усъвършенствуване;
- нормални технологични условия на експлоатация, рискове при нормална експлоатация и нестандартни ситуации, в частност пуск, поддръжка и спиране;
- аварии и инциденти, включително тези, произтичащи от повреди в конструкцията на съоръженията или материалите, външни събития и човешки фактори, включително пропуски в самата система за управление на мерките за безопасност;
- рискове от спиране от експлоатация и ликвидиране;
- потенциални рискове от предишни дейности;
- външни рискове, включително и тези, произтичащи от природни бедствия (анормални температури, пожари, наводнения, земетресения, ураганни ветрове, големи вълни), от транспортни операции, включващи товаро-разтоварни операции, съседни дейности, както и от престъпни и незаконни дейности /терористични актове, саботаж, кражби на технологично оборудване, криминални пробиви и т.н./.

В тази част трябва да се приложат подробно разработени сценарии за възникване на аварии с опасни вещества и да се опишат условията, при които е възможно да възникнат. Да се оценят последствията от тях, като това включва картно изображение на разпространението на аварията и зоните на въздействие. Могат да се използват качествени или количествени

методи за оценка на риска, които имат широко приложение в европейски и световен мащаб. Трябва да се приложи и методиката за оценка на риска с цел по-лесно и бързо оценяване на документацията.

Трябва да се обърне особено внимание на поуки от минали аварии и инциденти в конкретното предприятие или в подобни на него обекти, от констатирани при предишни инспекции проблеми и др.

3. **Контрол и управление на технологичните процеси –** *приемане и прилагане на процедури и инструкции за безопасна експлоатация и поддръжка на предприятието или съоръжението. Тези процедури и инструкции включват информация за задълженията на персонала при ежедневната експлоатация и поддръжка на съоръженията, процесите и апаратите, както и задълженията при анормални и преходни режими на работа или нарушения на технологичния режим.*

Един от основните елементи в системата за управление на мерките за безопасност е оперативния контрол. Приемат се и се прилагат процедури и инструкции, които да осигурят безопасна експлоатация на предприятието, включително поддръжка на инсталациите, процесите, оборудването и временните преустановявания на работата.

Операторът трябва да опише подробно процедурите за:

- пускане в експлоатация;
- пускане и нормално периодично спиране;
- всички фази на нормална работа, включително изпитанията, поддръжката и инспектиране;
- констатиране на отклоненията от нормалните условия на работа и вземане на съответните мерки;
- временни или специални операции ;
- работа при условията на поддръжка;
- аварийни операции;
- спиране от експлоатация;

Практиките за безопасна работа трябва да бъдат определени за всички дейности, които са свързани с безопасна работа и същите да бъдат разписани, като се отчетат превантивните мерки, които се предприемат с цел недопускане на аварии и инциденти.

Процедурите, инструкциите и методите на работа трябва да бъдат разработени съвместно с хората, от които се изисква да ги прилагат и изпълняват, както и да бъдат разбираеми за тях. Операторът трябва да гарантира прилагането на тези процедури, а също така и да осигури съответно обучение, ако това е необходимо.

Тези писани процедури трябва да бъдат достъпни за целия персонал, който пряко или косвено е отговорен за експлоатацията, както и за персонала по поддържането, където това е подходящо. Тези процедури трябва също така да бъдат подложени на периодично преразглеждане, както по отношение на тяхната точност и актуалност, така и по отношение

на тяхното изпълнение. Към тази час трябва да бъдат приложени вътрешните заповеди и инструкциите за безопасна експлоатация на инсталациите и съоръженията.

4. **Управление на промените -** *приемане и прилагане на процедури и за планиране на съществени изменения и/или разширение на дейността на съществуващи, или поректиране и изграждане на нови инсталации, производствени и/или складови съоръжения и/или процеси.*

Операторът трябва да приеме и прилага писмени управленски процедури за планиране и контролиране на всички модификации в предприятието, които могат да повлияят върху риска от големи аварии. Това включва всички промени в броя на работниците в предприятието или промяна в управленската му структура, промени в технологичните процеси, използваните материали, оборудването, процедурите, използвания софтуер, аварийни процедури и т.н. Тези процедури трябва да обхващат всякакъв вид промени и модификации - постоянни, временни и оперативни и да включват следните елементи:

- видът на същественото изменение;
- уточняване на хората, които имат правомощия за предлагане и стартиране на модификации в предприятието ;
- описание на процедурите по планиране, обсъждане и осъществяване на предложени модификации;
- идентифициране и анализ на всички аспекти на безопасността на експлоатация при осъществяване на планирана модификация;
- определяне, обяснение, документиране и прилагане на мерки за безопасност, включително и информация за изискванията за обучение, които са необходими за да се гарантира безопасна експлоатация на предприятието;
- определяне и прилагане на подходящи процедури за преразглеждане на последиците от модификация, както и корективни механизми и последващ мониторинг.

Процедурите по управление на промените и модификациите трябва да са приложими също така и по време на проектирането и изграждането на нови инсталации, процеси и складови съоръжения.

5. Аварийно планиране – *приемане и прилагане на процедури за определяне на предвидими аварийни ситуации чрез системен анализ и изготвяне, проверка и преразглеждане на аварийни мерки за тези ситуации, както и осигуряване на подходящо обучение на персонала на предприятието и подизпълнителите, работещи в предприятието (при наличие на такива).*

Подробното съдържание на аварийния план не е в обхвата на това ръководство. (Подробности за данните и информацията, които трябва да бъдат включени в аварийния план са определени в приложение № 5 на Наредбата). Системата за управление на мерките за безопасност включва процедури, необходими, за да се гарантира разработването, приемането, изпълнението, преразглеждането, тестването, а където това е необходимо и преразглеждане и актуализация на аварийни планове. Тези процедури трябва да бъдат детайлно описани и ще определят уменията и способностите, които се изискват, а където е необходимо и теоретични знания и практически опит. Операторът трябва да разработи и поддържа процедури за идентифициране, систематичен анализ, започвайки от процеса на идентифициране на рисковите процеси, предвидими аварии, произтичащи от неговите дейности, и да документира и актуализира резултатите от този анализ. Аварийните планове трябва да бъдат подготвени, а процедурите за анализа и преразглеждането им трябва да бъдат включени в системата на управление на мерките за безопасност. Процедурите трябва също така да обхващат и необходимите мерки за запознаване на работниците в предприятието и засегнатото население с аварийните планове. Към тази част трябва да се приложат титулна страница на съгласуван и утвърден от съответните органи авариен план, както и титулни страници на правилата, инструкциите, плановете и заповедите от противопожарното досие за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност на територията на предприятието, в това число цехове, помещения, технологични линии и съоръжения, инсталации и други.

6. Мониторинг

- *Мониторинг - приемане и прилагане на процедури за текуща оценка на съответствието между целите, залегнали в доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии и постигнатите резултати; механизми за проверка и коригиране на системата за управление на мерките на безопасност в случай на несъответствие. Процедурите трябва да включват описание на вътрешната система за докладване на възникнали аварии и/или нарушения на технологичния режим, особено на тези, свързани с нарушения на технологичната случаите на аварии и/или нарушения на технологичния режим, особено тези, свързани с нарушения на технологичната дисциплина; установяване на причините за тяхното възникване; коригиране на системата за управление на мерките за безопасност в съответствие с направените изводи.*

Операторът трябва да поддържа процедури, за да гарантира безопасната експлоатация на предприятието и на съответствието с определените цели за безопасност. Тези процедури трябва да включват и оценка дали плановете и мерките за контрол на рисковете се прилагат

превантивно (превантивен мониторинг), а също така и дали е установена процедура по докладване на пропуските, които са довели до аварии и инциденти (коригиращ мониторинг).

Превантивният мониторинг трябва да включва инспекции на критични по отношение на безопасността инсталации, оборудване и инструментариум, а така също и оценка на съответствието на обучението, инструкциите и практиките за безопасна работа с изискванията за безопасна експлоатация на предприятието.

Коригиращият мониторинг изисква ефективна система за докладване на авариите и инцидентите, както и система за разследване, която да идентифицира не само непосредствените причини, но също така и съществените управленски пропуски, които са довели до това събитие. Коригиращият мониторинг трябва да обръща специално внимание на случаите на пропуски в предпазните мерки (включително оперативните и управленските пропуски), трябва да включва проучването/разследването, анализите и последващите мерки (включително предаването на информация на ангажирания персонал), за да гарантира съобразяването с поуките от минали събития.

Операторът трябва да определи отговорните лица в предприятието или външните експерти, натоварени с начално разследване и корективни действия, в случай на несъответствие, с която и да било част от системата за управление на мерките за безопасност. По-конкретно, това трябва включва преразглеждане на процедурите или системите за предотвратяване на повторно възникване на аварии. Информацията от мониторинга на изпълнението трябва също така да бъде и начална информация за процесите на одит и преразглеждане, които са описани в следващите части от ръководството.

7. Одит и преразглеждане - *приемане и прилагане на процедури за периодична системна оценка на доклада на политиката за предотвратяване на големи аварии и на ефективността и адекватността на системата за управление на мерките за безопасност; документирани процедури за преразглеждане на ефективността на доклада на политиката за предотвратяване на големи аварии и актуализирането му.*

Термините “одит” и “преразглеждане” се използват за две различни дейности. Одитът се стреми да гарантира, че организацията, процесите и процедурите (така както са определени и така както те се провеждат) са в съгласие със системата за управление на мерките за безопасност; одитът трябва да се извършва от хора, които са достатъчно независими от оперативното управление на звеното, в което се извършва одита, за да се постигне обективност на техните оценки. Преразглеждането е по-фундаментално изследване на това дали системата за управление на мерките за безопасност е подходяща за изпълнението на политиката и

целите на оператора. Може също така и да се разшири и да включи и изследването на това дали да бъдат променени самите цели и политики.

Одит

Освен рутинния мониторинг на изпълнението, операторът трябва също така да провежда периодични одити на своята система за управление на мерките за безопасност като една обичайна част от неговата дейност. Одитът трябва да определи дали цялостното изпълнение на системата за управление на мерките за безопасност е в съответствие не само с външните изисквания, но и с изискванията на оператора. Резултатите от тези одити трябва да се използват при вземането на решения, за това какви подобрения на елементите на системата за управление на мерките за безопасност трябва да се направят и за тяхното осъществяване.

За тази цел, операторът трябва да приеме и приложи план за одит, обхващащ точките 1-6. Този план, които трябва да бъде преразглеждан през подходящи интервали от време, определя следното:

- областите и дейностите, които предстои да бъдат одитирани;
- честотата на одит за всяка от въпросните области;
- отговорностите за всеки одит;
- необходимите средства и персонал за всеки одит, като се има предвид потребността от експертни знания и умения, оперативна независимост и техническа помощ ;
- протоколи за одит, които ще се използват (това може да включва въпросници, чек листове, интервюта, измервания и наблюдения);
- процедурите за докладване на резултатите от одитите;
- последващи процедури.

Преразглеждане

Ръководството на предприятието, през определени интервали от време, трябва да преразглежда общата политика за безопасност и стратегия за контрол върху рисковете от големи аварии. Трябва да се преразглеждат и всички елементи на системата за управление на мерките за безопасност, за да се осигури съответствие с тях.

Примерни въпроси, необходими за събиране на информация, подготовка и изготвяне на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГ)

I. Контрол и управление на технологичните процеси

1. Има ли писмени инструкции за работа за всички работни места? Ако такива инструкции съществуват само на определени работни места, на какъв принцип се определя нуждата от такива инструкции?

2. Има ли документи, определящи отговорността за безопасна експлоатация, както и задълженията на работниците в предприятието и на техническия персонал /началници цехове, производства, отговорници по охрана на труда, техническа безопасност и опазване на околната среда/?

3. Има ли документи, описващи оборудването на цеховете по производство и взаимовръзката им?

4. Има ли документи, определящи работни процедури в случаите на ежедневна експлоатация, при нарушения на работния режим, при аварийни ситуации /инциденти/ и при поддръжка на инсталациите /текуща поддръжка, частични и/или основни ремонти/ и съобразени ли са те с конструктивните възможности на инсталациите и промишлените стандарти?

Документи:

1. Инструкции за работа по производства/цехове
2. Аварийни планове
3. Вътрешноведомствени разрешителни за провеждане на различни видове дейности /огневи работи, електроинсталации, ремонтно-строителна дейност и т.н/
4. Длъжностни характеристики, заповеди и договори, в частта им, свързана с охрана на труда, техническата безопасност и опазване на околната среда
5. Промишлени стандарти за различните инсталации и съоръжения

II. Управление на промените

1. По какъв начин се прилагат модификации и промени в съоръженията?
2. Кой одобрява промените?
3. Кой е отговорен за спазването на спецификациите при модификациите?
4. Има ли документи, описващи възможните рискове при модификации на съоръжения?
5. По какъв начин се извършват самите модификации, спирането на съоръженията и пускането им след това?
6. Провежда ли се инструктаж и обучение на работниците за работа с новите и/или модифицирани съоръжения?
7. Отразени ли са възможни аварии и инциденти при пускането на модифицирани съоръжения в аварийните планове на предприятието?

<u>Документи:</u>

1. Кратко описание на начина на вземане решения за модификации и на отговорните за това лица :
2. Протоколи за решения за модификации
3. Договори с подизпълнители за извършване на модификации в частта им, свързана с безопасността
4. Дневници и протоколи за провеждан инструктаж или други форми на обучение за нови или модифицирани съоръжения
5. Аварийни планове

III. Аварийно планиране

1.Има ли единен авариен план или съществуват аварийни планове за отделните производства?
2.Как са координирани отделните аварийни планове и обхващат ли те всички дейности в предприятието?
3. Одобрен ли е аварийният план/планове от компетентните органи съгласно ПМС №18 на МС от 23.01.1998г. за приемане на Правилник за организацията и дейността по предотвратяване и ликвидиране на последствията при бедствия, аварии и катастрофи?
4. Съгласуван ли е аварийния план с постоянната комисия за защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи към общината (ОбПКЗНБАК)?
5. Какви известителни системи са налице, как се експлоатират, поддържат и как се гарантира захранването им в случай на авария?
6. Какви системи за своевременно откриване на аварийни ситуации съществуват и на колко време се проверяват?
7. Какви мерки са предвидени за ликвидирането на авариите и за ограничаването на последствията от тях?

8. Какви системи за ограничаване на последствията от аварии /например спирачни клапани по тръбопроводите, обваловки на резервоарите и т.н./ са монтирани, какво е състоянието им и как се поддържат?
9. Има ли достатъчно индивидуални и колективни средства за защита на персонала – противогази (вкл. и изолиращи), убежища и т.н.?
10. Има ли предприятието собствена противопожарна и/или газоспасителна служба, как са оборудвани? Ако няма, има ли договор с подизпълнители или с Районните служби "Пожарна и аварийна безопасност"?
11. Какви възможности за връзка с компетентните органи (РИОСВ, РС "Пожарна и аварийна безопасност", Областни дирекции "Гражданска защита" и др.) има /телефон, факс и т.н./?
12. На колко време се преразглежда и/или актуализира аварийният план/планове?
13. Как се проверява ефективността (състоянието) на аварийният план/планове, правят ли се симулации и/или учебни тревоги? Резултатите от симулациите и/или учебните тревоги използват ли се при актуализирането на плановете?
14. Има ли възможност предприятието да направи бърза оценка на последствията от голяма авария и да я предостави на компетентните органи по т.10 и ако да, по какъв начин?

Документи:

1. Авариен план
2. Договори с противопожарни служби, длъжностни характеристики на ръководителите на собствените служби, отговорни за изпълнение на дейности по "Пожарна и аварийна безопасност".
3. Протоколи за преразглеждане и/или актуализиране на аварийния план.

IV. Мониторинг

1.Как се следи изпълнението на целите за безопасна експлоатация, поставени пред предприятието?
2.Въведени ли са някакви показатели за безопасна експлоатация /например брой аварии и инциденти на година, брой на човекодните, пропуснати поради болнични издадени в резултат на производствени злополуки/?
3.Има ли писмени документи, уреждащи вътрешноведомственото разследване на аварии и инциденти и докладването им на ръководството, компетентните органи, както и лицата, отговорни на разследването?
4.При откриване на несъответствия с вътрешните изисквания и нормативните документи, как се отстраняват същите тези несъответствия и поставят ли се срокове и отговорници?

Документи: Протоколи за вътрешни разследвания, заповеди за наказания и т.н

V.Одит и преразглеждане

1. Кой има право да предлага промяна на работните процедури (режим на работа, промени на технологичните процеси и т.н.), управленската схема и мерките за безопасност? На какво ниво се обсъждат и приемат тези промени?
2. На какъв период от време се преразглеждат инструкциите за безопасност и кои е отговорен за това?

3. Преразглеждат ли се извънредно инструкциите за безопасност и ако да, по каква причина (в случай на аварии, злополуки, съобразяване с нови стандарти и практики) и през какъв период от време се преразглеждат? Кой предлага това преразглеждане?

4. Преразглеждат ли се извънредно длъжностните характеристики на лицата, които са отговорни за безопасната експлоатация на съоръженията? Ако да, по каква причина, през какъв период от време се преразглеждат и кои предлага това преразглеждане?

5. Има ли служители, които да са компетентни да извършват вътрешен одит?

6. Ръководството на фирмата има ли задължението да организира проверки на ефективността на отделните производства и на спазването на вътрешните нормативни документи?

7. При извършването на вътрешни проверки, документират ли се резултатите, правят ли се предложения за подобряване на положението и използват ли се тези документи при преразглеждането на съществуващата управленска система?

Документи :

1. Протоколи от проверки, заповеди и т.н.